

PTIČJA GRIPA U EUROPI – ŠTO SADA?

Savić¹, V.

Influncu ptica ili ptičju gripu uzrokuju virusi influenza A tipa. Prema antigenskim svojstvima razvrstavamo ih u 16 H podtipova i 9 N podtipova. Iz ptica su izdvojeni podtipovi u praktički svim mogućim kombinacijama, od H1N1 do H16N9. Prirodni rezervoari ovih virusa su divlje ptice, poglavito one koje žive uz vodu. Prema nekim istraživanjima čak 20% divljih pataka su nosioci ovih virusa, no ti virusi se umnožavaju gotovo isključivo u njihovim crijevima ne uzrokujući im zdravstvene poteškoće. Problemi nastaju kada divlje ptice koje su nosioci ovih virusa dođu u dodir s domaćom perad te se virus prenese i adaptira na domaću perad među kojom se dalje širi. Ovi virusi tada uzrokuju blagu bolest u kokoši i purana, a samo u nepovoljnim uvjetima i ozbiljniju bolest. Ukoliko se radi o virusima podtipova H5 i H7, oni mogu mutirati u domaćoj peradi te tada uzrokovati fatalnu bolest koju nazivamo visokopatogena influenza ptica. Bolest se brzo širi među peradi i uzrokuje i do 100% uginuća u zaraženom jatu kokoši i purana u roku od svega par dana.

Ovakav scenarij se dogodio i krajem 2003. na Dalekom Istoku kada je virus podtipa H5N1 uzro-

kovao epizootiju visokopatogene influence koja još traje, a za posljedicu ima preko 100 milijuna uginule ili ubijene peradi. Do nedavno se držalo da je domaća perad zadnja karika u lancu visokopatogene influence, ali se visokopatogeni virus iz brojne zaražene peradi na Dalekom Istoku "prelio" u ekosustav i zarazio divlje ptice uključujući i one koje migriraju. Posljedično tome migratorne ptice su prenijele visokopatogenu influencu podtipa H5N1 u Mongoliju, azijski dio Rusije, Kazahzstan, te nedavno i u europski dio Turske i Rumunjsku. U Mongoliji nema tradicije uzgoja domaće peradi već je virus otkriven samo u divljih ptica, a pojave bolesti u Rusiji i Kazahstanu su, za sada, ili suzbijene ili pod kontrolom.

Zabrinutost naše javnosti, kao i drugih europskih zemalja, uzrokuje pojava ovog virusa u domaće peradi u jugoistočnoj Europi. Javnost je posebno zabrinuta zbog mogućnosti da ovaj H5N1 virus zarazi ljude, što se i dogodilo u Tajlandu, Vijetnamu, Kambodži i Indoneziji gdje je oboljelo oko 120 ljudi od kojih je više od 60 umrlo. Nema dokaza da se virus može širiti s čovjeka na čovjeka, no strah od

¹Dr.sc. Vladimir Savić, Hrvatski veterinarski institut, Centar za peradarstvo, Heinzelova 55, 10000 Zagreb, Hrvatska; tel. +385 1 2440 210, fax. +385 1 2441 396, e-mail savic@attglobal.net

Dubravkin trg 7 • ZAGREB • CROATIA
Tel.: 01/6184-963 • 6184-973 • Fax: 01/6184-972

Oprema za mesnice, trgovine i ugostiteljstvo

mutacije virusa u oblik koji bi se mogao širiti među ljudima s posljedičnom pandemijom je veliki. Ljudi sada iz straha žele uništavati lastavičja gnijezda, pustiti na slobodu svoje papige, boje se jesti grožđe jer su ga predhodno ključale ptice, a nemali broj ljudi zazire i od mesa peradi i jaja. U uobičajenim okolnostima virusi influence ptica ne zaražavaju čovjeka niti virusi humane influence zaražavaju ptice. U izuzetnim okolnostima, koje ponajprije podrazumijevaju bliski dodir ljudi sa zaraženim pticama i izrazito veliku infekcijsku dozu, i ljudi mogu biti zaraženi virusom influence ptica.

Od 1997. do danas, tri su podtipa (H5N1, H7N7 i H9N2) u više navrata na takav način zarazila ljude, ali nisu izazvala epidemiju. Svi slučajevi, s izuzetkom H7N7 u Nizozemskoj, dogodili su se na Dalekom Istoku. Ima li se na umu da su sve tri dosadašnje pandemije humane gripe krenule s Dalekog Istoka, nameće se pretpostavka da će se eventualna mutacija H5N1 virusa u oblik koji bi se mogao širiti među ljudima zbiti upravo tamo. Takav mutant ne bi nužno trebao pticu za domaćina, već bi opasnost predstavljali zaraženi ljudi. Nadajmo se stoga da će stanovništvo jugoistoka Azije, poučeno problemima s kojima se susreće, promijeniti životne navike i poboljšati higijenske standarde kako bi se ponajprije tamo izbjeglo zaražavanje ljudi ptičjim virusima i time omogućila nepoželjna mutacija. No, virus je već u Europi i unatoč promptnoj dijagnostici i mjerama suzbijanja za očekivati je da će u narednim godinama dolaziti do opetovanih unosa patogenog H5N1 s divljih ptica u uzgoje domaće peradi.

Trebamo li se stoga bojati za naše zdravlje? U svakom slučaju treba biti oprezan i pridržavati se higijenskih navika. Vjerojatnost da konzumiramo meso i jaja zaražene peradi bit će vrlo mala budući da patogeni H5N1 ima vrlo kratku inkubaciju u zaražene peradi i uzrokuje vrlo visoki mortalitet unutar par dana, a bolesna jata se ne smiju klati već se neškodljivo uništavaju. Također, prvi simptom viskopatogene influence u nesilica je izraziti pad proizvodnje jaja, a i snešena jaja su vrlo slabe ljuske koja ne zadovoljava tržišne uvjete. Teoretski je moguće da se jato zakolje upravo u trenutku kratke inkubacije ili da se na tržište stave jaja nesilica u inkubaciji, no termička obrada na već 70 °C ubija virus za nekoliko minuta. Bitno je držati se higijene tijekom i nakon pripreme mesa i jaja za termičku obradu, ali ne isključivo zbog ptičje gripe već i zbog brojnih drugih patogena koji nisu predmet ovog napisa. ■

Racionalizacija u svakoj točki

Radujemo se
Vašem dolasku

Seminar uz racionalizaciju
i sljedivost u
prehrambenoj industriji

 dana 11. studenog 2005.
u Turopoljskim Toplicama

**Softver za poduzeća,
specijaliziran za pojedine struke**
s integriranom sljedivošću
prema međunarodnim standardima

Smanjite drastično svoje troškove
EOP-kompletnim rješenjem s inte-
griranim logističkim konceptima za

- Klanje & rasijecanje
- Meso & kobasičarski proizvodi
- Perad & divljač
- Riba & delikatese

Odlučite se sada za osiguranu
budućnost svog poduzeća!

Mi smo tu za Vas -
Vaš strukovni-ERP-stručnjak

CSB-System
INTERNATIONAL

CSB-System d.o.o.
Ivana Perkovca 39, HR-42000 Varaždin
Tel: +385/42/242 050, Faks: +385/42/242 055